Europos Parlamentas
2019-2024

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas
Pirmininkas

24.1.2024

Biudžeto komiteto
pirmininkui
Johanui Van Overtveldtui
BRIUSELIS

Tema: Nuomonė dėl 2025 m. biudžeto gairių – III skirsnis (2023/2220(BUI))

Gerb. pirmininke,

vykdant nurodytą procedūrą Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetui buvo pavesta pateikti nuomonę Jūsų komitetui. 2023 m. lapkričio 29 d. posėdyje komitetas nusprendė pateikti šią nuomonę laiško forma.

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas apsvarstė šį klausimą 2024 m. sausio 24 d. posėdyje[1]. Per šį posėdį komitetas nusprendė paraginti atsakingą Biudžeto komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus.

Pagarbiai

Robert Biedroń

[1] Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai: Maria da Graça Carvalho, Frances Fitzgerald, Arba Kokalari, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Eleni Stavrou, Rainer Wieland, Sylvie Brunet, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Marco Zullo, Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Marina Kaljurand, Carina Ohlsson, Evelyn Regner, Sandra Pereira, Eugenia Rodríguez Palop, Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Johan Nissinen, Margarita de la Pisa Carrión, Christine Anderson, Lívia Járóka, Andżelika Anna Możdżanowska, Maria Veronica Rossi

PASIŪLYMAI

A. kadangi lyčių lygybė ir nelygybės apraiškų panaikinimas yra viena iš pagrindinių vertybių, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga, ir kadangi Sąjunga yra įsipareigojusi skatinti lyčių lygybę ir lyčių aspekto integravimą į visus savo veiksmus, kaip įtvirtinta SESV 8 straipsnyje;

B. kadangi Europos Parlamentas ne kartą ragino Komisiją skatinti ir įgyvendinti lyčių lygybės aspekto integravimą, biudžeto sudarymą atsižvelgiant į lyčių aspektą ir atlikti poveikio lytims vertinimą visose Sąjungos politikos srityse;

C. kadangi lyčių lygybę Sąjungoje ypač paveikė įvairios krizės, su kuriomis susiduria Sąjunga ir kurios daro neproporcingą poveikį moterims, pvz., karas ir seksualinio smurto kaip karo ginklo naudojimas, smurto dėl lyties ir smurto šeimoje didėjimas, lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių apribojimai, priešiška reakcija į moterų teises, taip pat nuolatinis vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumas;

D. kadangi biudžetai niekada nėra neutralūs lyčių atžvilgiu, todėl juos reikia nustatyti siekiant aiškaus lyčių lygybės ir kovos su diskriminacija tikslo, taip pat tikslo atsižvelgti į kiekvieną ir kiekvieno konkrečius poreikius, įskaitant moterų ir mergaičių, turint omenyje jų įvairovę, poreikius, taip pat skatinti moterų ekonominį įgalėjimą, prisiimant konkretų įsipareigojimą integruoti lyčių aspektą;

E. kadangi valstybės narės ir ES turi panaikinti diskriminaciją ir veiksmingai su ja kovoti ir kadangi vis didesnė ES biudžeto dalis, įskaitant ES struktūrinius fondus ir investicijas į aukštos kokybės ir prieinamas viešąsias priežiūros paslaugas, turi būti skirta tam, kad ES darbo rinkoje būtų sukurtos naujos lygios galimybės, įskaitant moterų vadovaujamas MVĮ, kartu siekiant sukurti vienodai uždirbančių ir vienodas priežiūros pareigas turinčių asmenų visuomenės modelį;

1. pabrėžia, kad lyčių aspektas turi būti integruotas į biudžeto ciklą bei visas programas visais etapais ir kad turi būti atliekamas šio aspekto vertinimas, ir apgailestauja, kad, nepaisant pakartotinių Europos Parlamento raginimų, šis tikslas vis dar nepasiektas; ragina sistemingai ir privalomai rinkti, teikti ir vertinti palyginamus pagal lytį suskirstytus duomenis, kad būtų galima atlikti privalomus poveikio lytims vertinimus visose Sąjungos politikos srityse, visų pirma siekiant visapusiškai suskirstyti vertinimo rezultatus pagal lyčių lygybės metodiką;

2. pabrėžia, kad lyčių lygybės aspektas ir su lytimi susiję tikslai turėtų būti integruoti į visas politikos sritis ir ES programas; todėl pakartoja savo raginimą visais biudžeto proceso etapais įgyvendinti biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą principą, taip pat nustatyti atitinkamas biudžeto eilutes, kad būtų galima veiksmingai stebėti ES biudžeto indėlį į lyčių lygybę ir atlikti visų programų ir išlaidų peržiūrą atsižvelgiant į lyčių aspektą;

3. pabrėžia, kad reikia toliau plėtoti ES Komisijos lyčių aspekto stebėjimo metodiką, pagal kurią turėtų būti ne tik nustatomi pagal tam tikras ES programas vykdomi veiksmai, darantys poveikį lytims, bet ir stebima bendra ES biudžete lyčių lygybei skirto finansavimo apimtis;

4. pakartoja, kad reikia sustiprinti Europos lyčių lygybės institutą (EIGE) skiriant reikiamą personalą ir biudžetą, kad jis galėtų vykdyti jam pavestas pareigas ir patenkinti smarkiai pagausėjusius techninės pagalbos prašymus lyčių aspekto integravimo srityje; primena, kad EIGE atlieka itin svarbų vaidmenį dalijantis vertingomis žiniomis apie lyčių lygybės ir moterų teisių padėtį ES ir patirtimi politikos, lyčių aspekto integravimo ir lyčių aspekto analizės srityse; pripažįsta EIGE metinės ataskaitos, kuria remdamosi valstybės narės gali nagrinėti pagrindinius aspektus, trukdančius lyčių lygybei, vertę; pažymi, kad vis dažniau prašoma EIGE paslaugų, ir pabrėžia, kad nepakankamas EIGE finansavimas ir darbuotojų trūkumas neatitinka Sąjungos tikslų ir vertybių; be to, pabrėžia, kad EIGE nurodytų nerimą keliančių tendencijų ištaisymas padėtų platesnei Europos ekonomikai tapti konkurencingesnei, efektyvesnei ir atsparesnei; pabrėžia, kad svarbu visais Europos struktūrinių ir investicijų fondų vertinimo, įgyvendinimo ir stebėsenos etapais pasinaudoti esamomis EIGE parengtomis priemonėmis, pvz., biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą priemonių rinkiniu;

5. apgailestauja, kad trūksta konkrečių biudžeto eilučių, skirtų lyčių lygybės priemonėms, ir pabrėžia, kad svarbu didinti finansavimą smurto dėl lyties prevencijai ir kovai su juo pagal paprogramę DAPHNE, taip pat lyčių lygybei ir lyčių aspekto integravimui į Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą; ypač ragina skirti daugiau lėšų nuo karo Ukrainoje bėgančioms moterims, kurioms gresia didelis smurto pavojus; primena, kad svarbu nustatyti konkrečias su lyčių aspektu susijusias biudžeto eilutes ir aiškius duomenis apie skirtą finansavimą; pakartoja, kad tai turėtų būti taikoma visoms programoms, apimančioms su lyčių lygybe susijusius tikslus, pvz., ESF+, ir ragina šioje ir kitose susijusiose horizontaliosiose programose ypatingą dėmesį skirti kibernetiniam smurtui prieš moteris;

6. atkreipia dėmesį į nerimą keliančią didėjančią priešišką reakciją į lyčių lygybę, teisinės valstybės principą ir moterų teises ir pabrėžia ES priemonių, kuriomis siekiama didinti informuotumą ir taisyti šią padėtį, svarbą; apgailestauja, kad Komisija į savo biudžeto pasiūlymą neįtraukė konkrečios lyčių lygybės programos; dar kartą išreiškia susirūpinimą dėl išpuolių prieš teisinės valstybės principą, demokratiją ir žmogaus teises tarpusavio sąsajos su priešiška reakcija į lyčių lygybę ir moterų teises;

7. ragina Komisiją padidinti biudžeto asignavimus pilietinės visuomenės organizacijoms pagal esamas programas, visų pirma organizacijoms, veikiančioms lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių srityje, be kita ko, suteikiant ir palengvinant galimybes saugiai ir teisėtai nutraukti nėštumą, taip pat toms organizacijoms, kurios kovoja su smurtu dėl lyties ir teikia paramos paslaugas aukoms, bei pakartoja savo raginimą Komisijai stiprinti teisinę valstybę ir užtikrinti, kad ES lėšos nebūtų skiriamos jokiam subjektui, susijusiam su žmogaus teisių, ypač mažumų teisių, pažeidimais ir bet kokiais teisinės valstybės principo pažeidimais, kurie daro poveikį moterų laisvėms ir pagrindinėms teisėms, įskaitant lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises;

8. pabrėžia, kad susirūpinimą dėl lyčių lygybės keliančios problemos iš esmės nėra įtrauktos į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės žaliosios pertvarkos ir skaitmeninės transformacijos ramsčius, o tai yra neišnaudota galimybė veiksmingai integruoti lyčių lygybę į klimato ir aplinkos tikslus.

PRIEDAS. SUBJEKTAI AR ASMENYS, IŠ KURIŲ PRANEŠĖJAS GAVO INFORMACIJOS

Pirmininkas, prisiimdamas visą atsakomybę, pareiškia, kad negavo informacijos iš jokio subjekto ar asmens, kuris turi būti nurodytas šiame priede pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį.